IX. TASHQI IQTISODIY FAOLIYAT

2022-yilning yanvar-mart oylarida viloyatning tashqi savdo aylanmasi 300,5 mln. AQSH dollarni tashkil etgan, jumladan 127,8 mln. AQSH dollarini-eksport, 172,7 mln. AQSH dollarini import tashkil etdi. Tashqi savdo aylanmasining saldosi -44,9 mln. AQSH dollarini tashkil qildi.

Tashqi savdo aylanmasi dinamikasi
(mln. AQSH dollari)

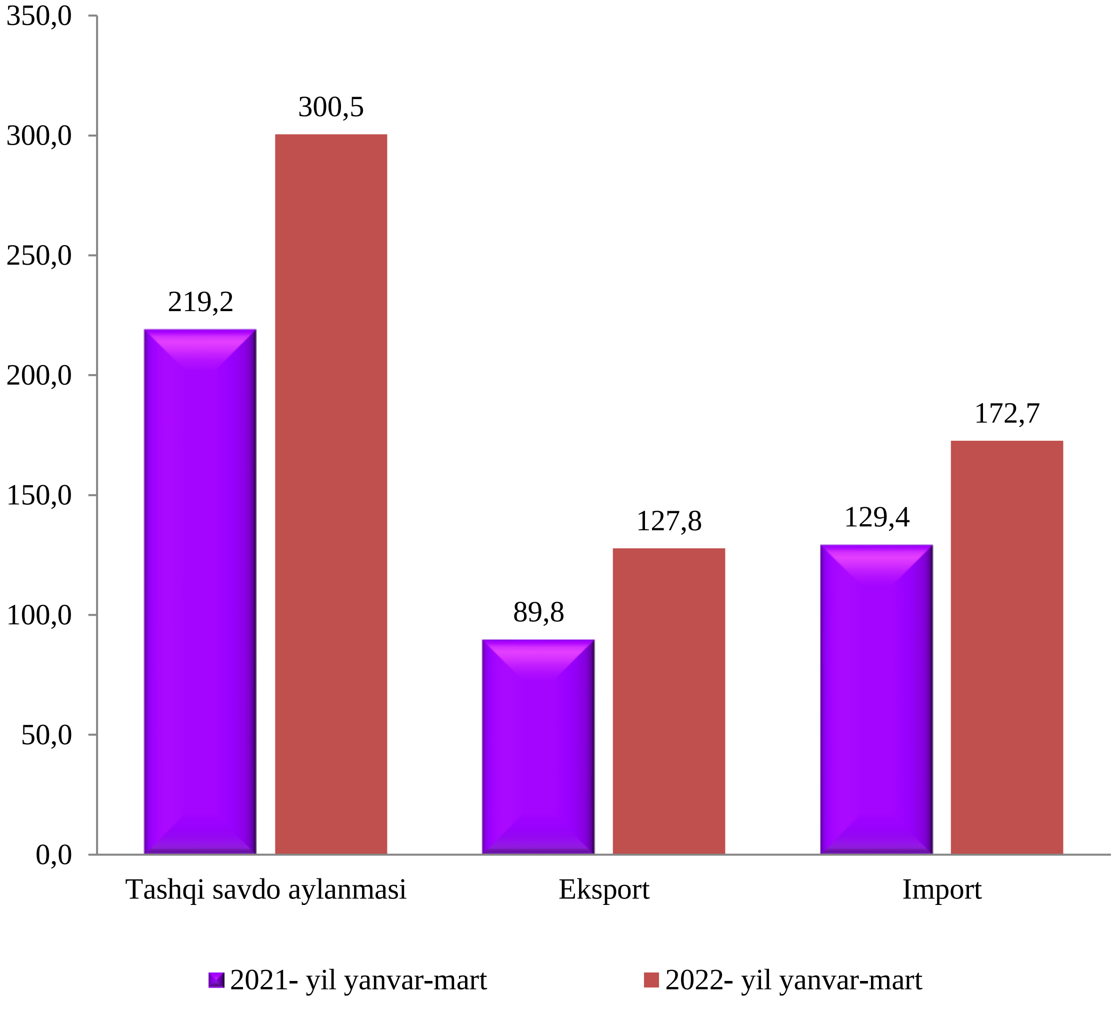

So‘ngi yillarda xukumatimiz tomonidan sanoat tuzilmasini diversifikatsiya qilishni, eksportni qo‘llab-quvvatlash, import o‘rnini bosuvchi tovar va mahsulotlarni ishlab chiqarishni yanada oshirilishi natijasida eksport tarkibida sezilarli o‘zgarishga erishildi. Jumladan, xom ashyo eksportidan, qo‘shilgan qiymati yuqori hamda sarmoya talab tovarlar eksportiga yo‘naltirilgan tashqi savdo amalga oshirilmoqda.

2022- yil yanvar-mart oylari viloyat tashqi savdo aylanmasida MDH va boshqa davlatlarning ulushi

(mln. AQSH dollar va foizda)

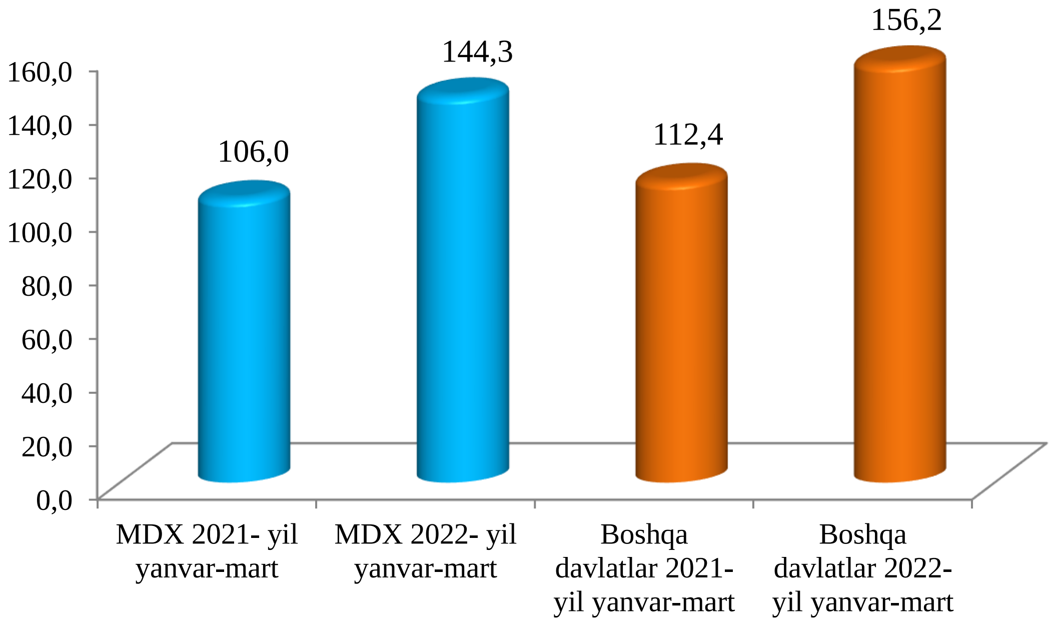

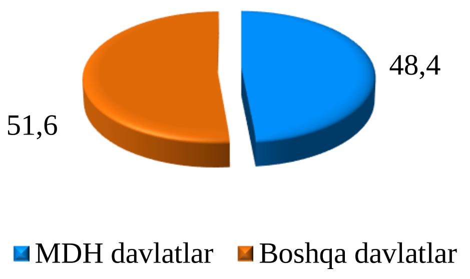

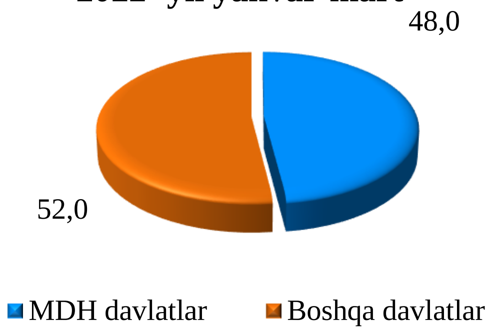

2022- yilning yanvar-mart oylarida viloyatda amalga oshirilgan tashqi savdo aylanmasi o‘tgan yilning mos davriga nisbatan 137,1 % ga, MDH davlatlari 136,1 % ni tashkil etgan bo‘lsa, boshqa davlatlar 138,1 % ga ko‘paygani kuzatildi.

Jumladan, jami eksport aylanmasi 142,3 % ni va shundan MDH davlatlari 143,7 % ni tashkil etgan bo‘lsa, boshqa davlatlarga 139,4 % ni tashkil etdi.

Jami import aylanmasi 133,5 % ga ko‘paygan bo‘lib, undan MDH davlatlari 125,9 % ni tashkil etgan bo‘lsa, boshqa davlatlar 137,6 % ga ko‘paygan.

2022- yil yanvar-mart oylarida eksport qilingan mahsulotlar va xizmatlar tarkibi bo‘yicha tahlil qilinganda, (2021- yilning tegishli davriga nisbatan), kimyo mahsulotlari 211,0 % ga, oziq-ovqat mahsulotlar 168,8 % ga ko‘paygani kuzatildi.

MDH va boshqa davlatlar bilan tashqi savdo aylanmasi
(mln. AQSH dollari)

	yanvar-mart		O'sish sur'ati, % da
	2021- yil	2022- yil	
Tashqi savdo aylanmasi	**219,2**	**300,5**	**137,1**
shu jumladan:			
MDH davlatlari	106,0	144,3	136,1
Boshqa davlatlar	113,2	156,2	138,1
Eksport	**89,8**	**127,8**	**142,3**
shu jumladan:			
MDH davlatlari	60,4	86,8	143,7
Boshqa davlatlar	29,4	41,0	139,4
Import	**129,4**	**172,7**	**133,5**
shu jumladan:			
MDH davlatlari	45,7	57,5	125,9
Boshqa davlatlar	83,7	115,2	137,6

Viloyatdagi eksport-import tarkibi

	Umumiy hajmdagi ulushi, % da		2021- yil yanvar-mart oylariga nisbatan % da
	2021- yil yanvar-mart	2022- yil yanvar-mart	
Eksport tarkibi	**100,0**	**100,0**	**142,3**
paxta tolasi	-	-	-
oziq-ovqat mahsulotlari	9,2	10,4	113,0
kimyo mahsulotlari va undan tayyorlangan buyumlar	1,5	1,4	93,3
energiya manbalari va neft mahsulotlari	0.1	0,6	6,0 m.

	Umumiy hajmdagi ulushi, % da		2021- yil yanvar-mart oylariga nisbatan % da
	2021- yil yanvar-mart	2022- yil yanvar-mart	
qora va rangli metallar	0,6	1,8	3,0 m.
mashina va uskunalar	2,9	1,4	48,3
engil sanoat	59,8	62,7	104,8
xizmatlar	1,7	1,7	100,0
boshqalar	24,2	20,0	82,6
Import tarkibi	**100,0**	**100,0**	**133,5**
oziq-ovqat mahsulotlari	15,2	12,4	81,6
kimyo mahsulotlari va undan tayyorlangan buyumlar	19,0	13,6	71,6
energiya manbalari va neft mahsulotlari	2,1	3,9	185,7
qora va rangli metallar	12,3	6,0	48,8
mashina va uskunalar	30,4	35,4	116,4
xizmatlar	0,1	0	100,0
boshqalar	20,9	28,7	137,3

Viloyat tovar aylanmasida katta ulushga ega bo‘lgan davlatlar bilan tashqi savdo aylanmasi

(2022- yil yanvar-mart, % da)

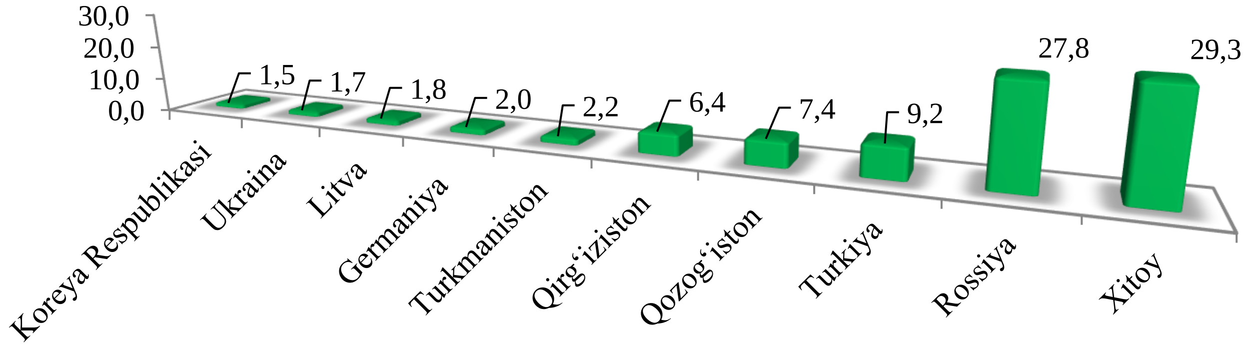

2022- yil yanvar-mart oylarida viloyat tashqi savdo aylanmasi yuqori ulushga ega davlatlar

(ming AQSH dollari)

Davlatlar nomi	Tashqi savdo aylanmasi	Eksport	Import
Xitoy	89 333,0	15 659,1	73 673,9
Rossiya	83 427,7	58 125,6	25 302,2
Turkiya	27 607,1	15 551,3	12 055,8
Qozog'iston	22 263,8	5 724,6	16 539,2
Qirg'iziston	19 475,2	16 572,4	2 902,8
Turkmaniston	6 714,6	1 962,4	4 752,2
Germaniya	5 894,0	1 426,4	4 467,6
Litva	5 429,4	86,7	5 342,7
Ukraina	5 054,4	1 952,4	3 102,0
Koreya Respublikasi	4 641,3	525,8	4 115,4
Polsha	3 873,7	2 077,4	1 796,2
Belarus	3 244,9	530,5	2 714,4
Xindiston	3 173,1	265,1	2 908,0
Tojikiston	2 773,9	968,3	1 805,7
Eron	1 896,8	581,5	1 315,3
Fransiya	1 774,2	0,0	1 774,2
Malayziya	1 347,5	-	1 347,5
Latviya	1 155,1	135,4	1 019,7
Italiya	1 018,7	408,6	610,2
Shvetsariya	900,5	-	900,5
Pokiston	849,0	168,0	681,0
Chehiya	769,2	134,5	634,7
Afg'oniston	747,6	747,6	-
Azarbajon	643,1	500,8	142,2
Gonkong	638,2	-	638,2

2022- yil yanvar-mart oylarida viloyat tashqi savdo aylanmasida katta ulushga ega bo‘lgan davlatlar

Davlatlar nomi	Viloyat tovar aylanmasida ulushi % da	2021- yil yanvar-mart oylariga nisbatan % da
Xitoy	29,7	134,1
Rossiya	27,8	139,6
Turkiya	9,2	186,5
Qozog’iston	7,4	90,0
Qirg’iziston	6,5	153,8
Turkmaniston	2,2	378,1
Germaniya	2,0	232,5
Litva	1,8	2182,1
Ukraina	1,7	131,7
Koreya Respublikasi	1,5	230,1
Polsha	1,3	108,5
Belarus	1,1	179,4
Xindiston	1,1	46,0
Tojikiston	0,9	349,6
Eron	0,6	296,1
Fransiya	0,6	73,6
Malayziya	0,4	101,4
Latviya	0,4	221,5

2022- yil yanvar-mart oylarida jami eksport tovarlari hajmida tarmoqlarning ulushi *(% da)*

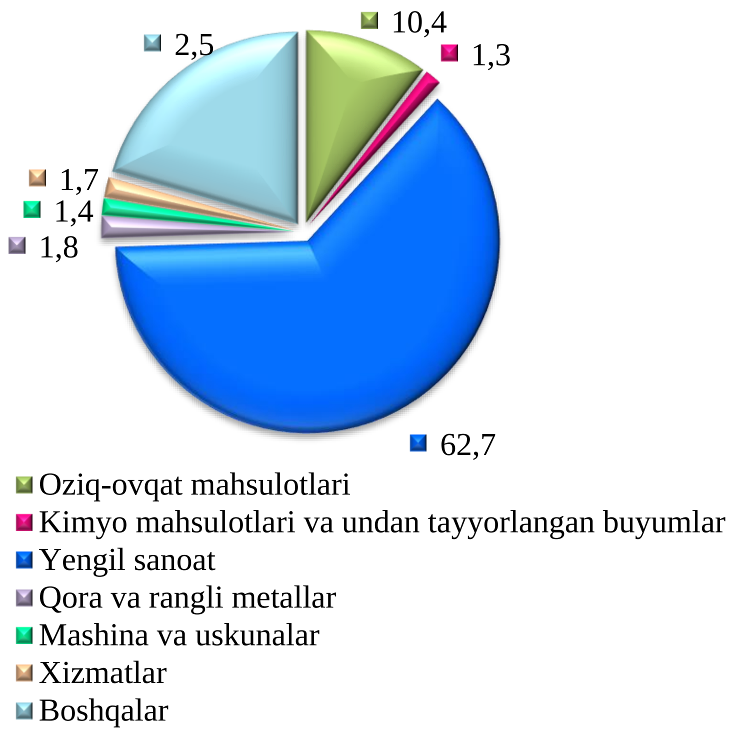

2022-yil yanvar-mart oylarida eksport qilingan tovarlar va xizmatlar tarkibi tahlili shuni koʻrsatdiki, 2022- yilning yanvar-mart oylarida amalga oshirilgan eksportning umumiy hajmiga nisbatan yengil sanoat ulushi 62,7 %, oziq-ovqat mahsulotlari eksportining ulushi 10,4 % ni hamda boshqa turdagi mahsulotlar eksportining ulushi esa 20,0 % ni tashkil etdi.

Xizmatlar eksporti hajmi 2151,7 ming AQSH dollarini yoki jami eksport hajmining 1,7 % ni tashkil etib, oʻtgan- yilning mos davriga nisbatan 143,3 % ga koʻpayganligi kuzatildi. Xizmatlar eksporti tarkibining asosiy ulushi transport xizmatlari, turizm xizmatlari, moliyaviy xizmatlaridan iborat.

2022- yil yanvar-mart oylarida jami eksport tovarlari hajmi shahar va tumanlar kesmida

(ming AQSH dollari)

	yanvar-mart		Oʻsish surʼati, % da
	2021- yil	2022- yil	
Viloyat jami	**89 790,9**	**127 800,9**	**142,3**
Namangan sh.	27 319,1	38 666,6	141,5
Mingbuloq	7 282,7	4 431,3	60,8
Kosonsoy	7 191,9	8 452,9	117,5
Namangan t.	4 465,1	6 592,6	147,6
Norin	3 562,8	7 132,2	200,2
Pop	2 809,6	3 107,4	110,6
Toʻraqoʻrgʻon	12 363,3	21 150,9	171,1
Uychi	9 976,9	11 821,1	118,5
Uchqoʻrgʻon	6 558,8	10 322,0	157,4
Chortoq	1 510,3	720,3	47,7
Chust	3 822,2	10 336,6	270,4
Yangiqoʻrgʻon	2 168,4	3 586,2	165,4

2022- yil yanvar-mart oylarida viloyat eksportida asosiy hamkor davlatlarning ulushi, *(% da)*

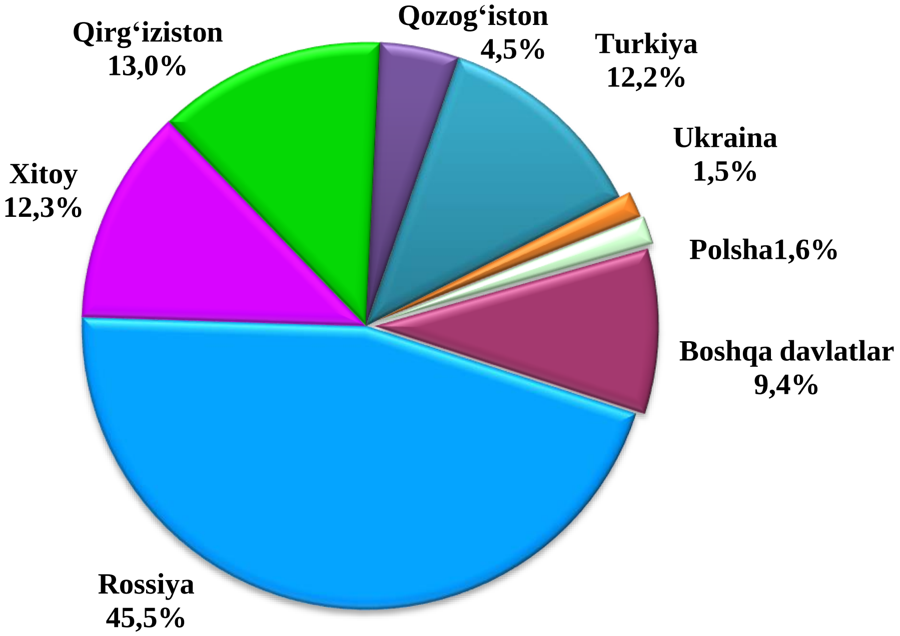

Viloyatdan eksport qilinayotgan tovar va xizmatlarning asosiy qismi Rossiya Federatsiyasi, Xitoy Xalq Respublikasi, Qozog‘iston, Qirg‘iziston, Turkiya, Ukraina va Polsha davlatlari hissasiga to‘g‘ri kelmoqda. Bu esa umumiy eksport xajmining 90,6 % tashkil qiladi.

Rossiya Federatsiyasi, Xitoy Xalq Respublikasi, Qozog‘iston, Qirg‘iziston, Turkiya, Ukraina va Polsha davlatlariga eksport qilinayotgan tovarlar tarkibiga nazar tashlasak, asosan yengil sanoat mahsulotlari oziq-ovqat mahsulotlari guruhlaridan iborat ekanligini ko‘rishimiz mumkin.

2022- yil yanvar-mart oylarida jami import tovarlari hajmida tarmoqlarning ulushi *(% da)*

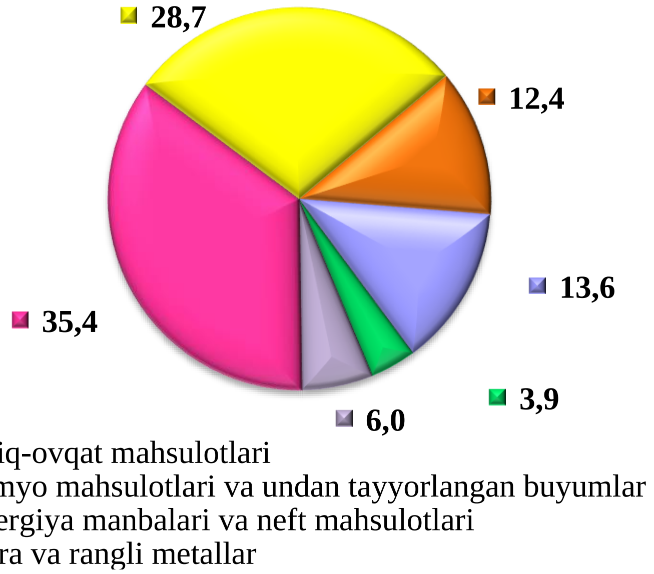

Joriy davrda import qilingan tovarlar va xizmatlar tarkibi tahlili shuni ko‘rsatdiki, 2022- yilning yanvar-mart oylarida amalga oshirilgan importning umumiy hajmiga nisbatan mashina va uskunalar importining ulushi 35,4 % ni, kimyo mahsulotlari va undan tayyorlangan buyumlari importining ulushi 13,6 % ni, oziq-ovqat mahsulotlari importining ulushi 12,4 % ni hamda boshqa turdagi mahsulotlar importining ulushi esa 28,7 % ni tashkil etdi.

2022- yil yanvar-mart oylarida jami import tovarlari hajmi shahar va tumanlar kesmida

(ming AQSH dollari)

	Yanvar–mart		O‘sish sur’ati, %da
	2021- yil	2022- yil	
Viloyat jami	**129 400,0**	**172 684,9**	**133,5**
Namangan sh.	60 484,7	65 918,0	109,0
Mingbuloq	2 239,8	2 767,1	123,5
Kosonsoy	8 297,6	14 055,9	169,4
Namangan t.	12 551,5	14 401,3	114,7
Norin	9 832,5	9 913,8	100,8
Pop	5 740,3	4 127,3	71,9
To‘raqo‘rg‘on	4 107,3	8 007,1	194,9
Uychi	7 845,1	13 986,3	178,3
Uchqo‘rg‘on	1 409,6	2 386,5	169,3
Chortoq	3 739,2	9 511,7	254,4
Chust	6 628,8	19 374,4	292,3
Yangiqo‘rg‘on	6 276,7	8 197,6	130,6

2022- yil yanvar-mart oylarida viloyat importida asosiy hamkor davlatlar ulishi, *(% da)*

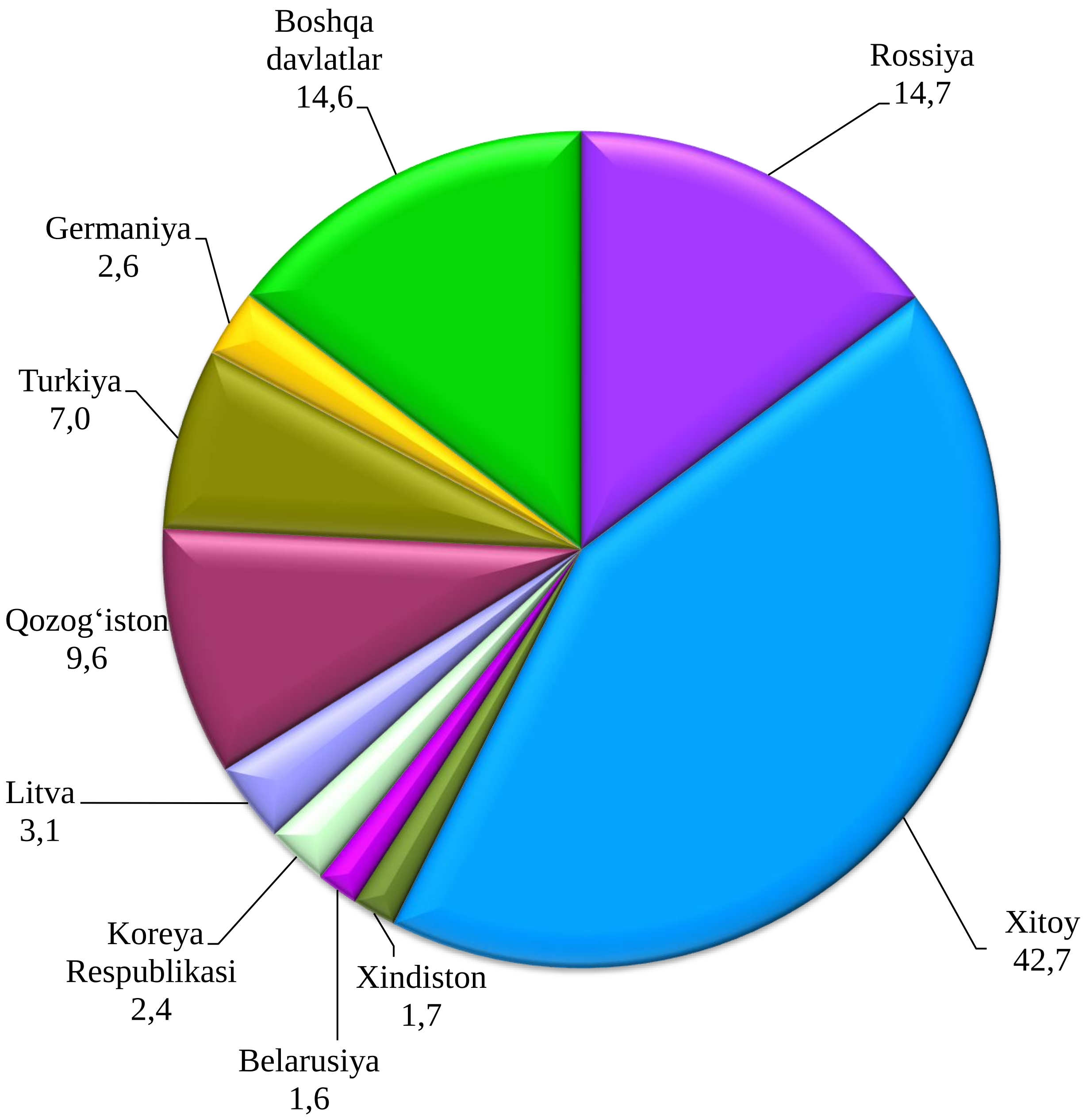

2022- yil yanvar-mart oylarida viloyatga 51 ta xorijiy davlatlardan tovar va xizmatlar importi amalga oshirilgan. Shundan 9 ta eng yirik bo‘lgan Xitoy Xalq Respublikasi, Rossiya Federatsiyasi, Qozog‘iston, Turkiya, Koreya Respublikasi, Germaniya, Belarusiya, Xindiston, va litva kabi xamkor davlatlarning jami import hajmi 147119,2, ming AQSH dollarga teng. Bu esa umumiy import hajmining 85,2 % ni tashkil qiladi.